

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД 09-..... 2022 г.

На основание чл. 13д, ал. 2, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс, във връзка с осигуряването на обучението по учебен предмет и Заповед № РД09-3194/30.05.2022 г. на министъра на образованието и науката

УТВЪРЖДАВАМ

учебна програма за отраслова/специфична професионална подготовка по учебния предмет **Учебна практика по електротехника и градивни елементи за професионалното направление код 523 „Електроника, автоматика, комуникационна и компютърна техника“, професия код 523040 „Монтьор на електронна техника“, специалност код 5230401 „Промислена електроника“** от съгласно приложението.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2022/2023 година.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А
ЗА ОТРАСЛОВА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА
ПО
УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

Учебна практика по електротехника и градивни елементи

Утвърдена със Заповед № РД 09-.....2022 г.

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

523 „Електроника, автоматика, комуникационна и компютърна техника“

ПРОФЕСИЯ:

523040 „Монтьор на електронна техника“

СПЕЦИАЛНОСТ:

5230401 „ПРОМИШЛЕНА ЕЛЕКТРОНИКА“

София

2022 година

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по учебния предмет **Учебна практика по електротехника и градивни елементи** е предназначена за специалност код **5230401 „Промислена електроника“** от професия код **523040 „Монтьор на електронна техника“** от професионално направление код **523 „Електроника, автоматика, комуникационна и компютърна техника“**.

Съдържанието на учебната програма дава възможност да се усвоят основни практически знания в областта на електротехниката и градивните елементи в електрониката.

Обучението е във връзка с учебните предмети:

Здравословни и безопасни условия на труд и отрасловата професионална подготовка – **градивни елементи и електротехника и автоматика**.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

Обучението по предмета има за цел учениците да придобият практически знания, умения и компетентности за учебна практика по електротехника и градивни елементи.

За постигане на основната цел е необходимо да се изпълнят следните подцели:

- изграждане на система от знания и умения за измерване на различните електрически величини; мерните единици за различните електрически величини; Закона на Ом; измерване на електрическо напрежение с мултицет (или друг уред), на електрическо съпротивление с комбиниран измервателен уред; изчисляване на параметрите на електрическите машини; спазване на правилата за безопасност при всички дейности; видовете електрически вериги; основните разлики между автоматичен контрол, автоматично управление и автоматично регулиране; изграждане прости електрически вериги; свързване на ниско волтова комбинирана електрическа верига; използване по предназначение различни видове датчици и преобразователни елементи; съставяне на блок-схема на алгоритъм за система за управление; самостоятелно, правилно и безопасно свързване на електрически вериги; работа с информационни бази;

- изграждане на система от знания и умения за измерване на електрически величини; описване на същността на различните електрически величини; дефиниране на мерните единици за различните електрически величини; обясняване на връзката между ток, напрежение и съпротивление и Закона на Ом; Измерване на електрическо напрежение с мултицет (или друг уред); измерване на електрическо съпротивление с комбиниран измервателен уред; изчисляване на параметрите на електрическите машини; спазване на правилата за безопасност при всички дейности; способности за самостоятелно измерване на различни електрически величини, със съобразителност, точност и отговорност; оптимален избор на електрически машини, съобразен с влиянието на околната среда (влажност, замърсеност, климатични зони); разпознаване, тестване на

градивните елементи в електрическата схема и електронни платки, за работа с измервателни уреди, за работа с конструкторска и технологична документация, със справочници и с интернет базирана информация за градивните елементи

- изграждане на система от знания и умения за работа с конструкторска документация; символите, с които се обозначават различните електрически компоненти; основните елементи на електрическите инсталации и електро-инсталационните материали; без или със помощта на справочна литература за изчертаване на прости електротехнически чертежи и схеми; самостоятелно и вярно за разчитане на електротехнически чертежи и схеми; правила за монтаж и демонтаж на градивни елементи;

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

1. Разпределение на учебното време

Общият брой часове по учебния предмет е определен в типовите учебни планове за съответната специалност в отрасловата професионална подготовка.

Варианти	В1-дневна форма на обучение	В3 - дневна форма на обучение	В5 - дневна форма на обучение	В10- дуална система на обучение	В12- дуална система на обучение	В14- дуална система на обучение
Часове по типов учебен план	54 учебни часа	54 учебни часа	54 учебни часа	54 учебни часа	54 учебни часа	54 учебни часа

2. Раздели, теми и препоръчителен брой часове

Учебното съдържание е структурирано в три раздела. За всеки раздел са записани препоръчителен брой учебни часове и теми. Учебните часове се разпределят по раздели и теми в началото на всяка учебна година от учителя, в зависимост от възможностите и интересите на учениците, методите на обучение и планираната в училищния учебен план разширена професионална подготовка.

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ
		Препоръчителен брой часове
*	Правила за безопасност	
I.	ИЗМЕРВАНЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКИ ВЕЛИЧИНИ	16
1.1.	Измерване на ток, напрежение и съпротивление по пряк и косвен метод;	
1.2.	Измерване на параметри на електрически машини	
1.3.	Измерване на параметрите на сензори;	

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ
		Препоръчителен брой часове
II.	ПРОВЕРЯВАНЕ НА ИЗПРАВНОСТТА НА ГРАДИВНИТЕ ЕЛЕ- МЕНТИ	16
2.1.	Проверяване на годност на градивни елементи повърхностен монтаж	
2.2.	Проверяване на годност на градивни елементи SMD монтаж	
2.3.	Тестване на електронни платки за къси съединения, липса на електрическа връзка и за дефектни елементи	
III.	МОНТАЖ/ДЕМОНТАЖ НА ЕЛЕКТРОННИ КОМПОНЕНТИ	16
3.1.	Монтаж на градивни елементи. - Обемен монтаж; - SMD монтаж;	
3.2.	Демонтаж на градивни елементи. - Обемен монтаж; - SMD монтаж;	
3.3.	Работа с проектна документация;	
	ОБЩ МИНИМАЛЕН БРОЙ ЧАСОВЕ:	48
	РЕЗЕРВ ЧАСОВЕ:	6
	ОБЩ БРОЙ ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ ЧАСОВЕ:	54

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ УЧЕНОТО – ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ

В резултат от обучението ученикът трябва да притежава следните знания, умения и компетентности:

— **знания за:**

- значенията на градивните елементи;
- корпусите на електронните компоненти за обемен монтаж;
- корпусите на електронните елементи за SMD монтаж;
- видовете материали, използвани в електрониката, техните предимства и недостатъци;
- видовете припои и флюсове;
- идентифициране означенията от белия печат на платките; видовете електрически вериги; основните елементи на електрическите инсталации и електро-инсталационните материали

— **умения за:**

- разпознаване на градивните елементи в електрическата схема;
- работа с интернет базирана информация и справочници за градивните елементи, разпознаване визуално основните материали, използвани в електрониката;

- разчитане на означенията върху корпусите на компонентите;
- разчитане на цветния код за резистори и кондензатори;
- измерване с волтметър, амперметър, омметър, мултицет;
- тестване на електронни платки за къси съединения, липса на електрическа връзка и за дефектни елементи;
- профилиране (формоване) електронните компоненти за обемен монтаж;
- спояване със стандартен поялник; спояване с поялна станция с горещ въздух и съответните приставки; използване помощни инструменти (секачи, пинсети, вакуумпомпи, зачиствачки, "трета ръка");
- спазване на правилата за безопасност при всички дейности;
  - **компетентности за:**
- самостоятелно, правилно и безопасно да свързване на електрически вериги;
- точно разпознаване на градивни елементи в електрониката, за входящ контрол на електронни компоненти и качествен контрол на електронни платки в съответствие с изискванията; самостоятелно извършване на монтаж на електронни компоненти върху печатна платка съгласно конструкторска и технологична документация;
- извършване самостоятелно корекция на печатни платки;
- способности за самостоятелно измерване на различни електрически величини със съобразителност, точност и отговорност;
- за оптимален избор на електрически машини, съобразен с влиянието на околната среда (влажност, замърсеност, климатични зони); самостоятелно и вярно разчитане на електро-технически чертежи и схеми;

V. АВТОРСКИ ЕКИП

1. инж. Марина Селиванова-Георгиева – ПТГ „Д-р Никола Василиади“
2. инж. Иван Банчев - – ПТГ „Д-р Никола Василиади“
3. инж. Милена Димитрова – ПГЕЕ „М.В.Ломоносов“ гр. Горна Оряховица

Учебната програма е съгласувана с :

1. инж. Детелина Иванова - „Елимекс инженеринг“ ЕООД гр. Горна Оряховица
2. проф. д-р инж. Анатолий Александров – ТУ гр. Габрово

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. Ананиев, Л., Е. Николова. Електротехника. С., Нови знания, 2011.

2. Несторова, Р. Електротехника. С., Просвета, 2003.
3. Иванова-Червенска, И. Електротехника и електроника. С. Нови знания, 2003.
4. Николова, Е., М. Люцканова. Електрически машини и апарати С., Просвета 2003.
5. Гадавелов, А., Р. Ананиев. Градивни елементи. С., Нови знания, 2005.
6. Стоянов, И. Градивни елементи в електрониката. С., Техника, 2006.
7. Тренков, Й. Енциклопедия на електрониката, том I/Елементи и технологии. С. Техника, 2010.
8. Авторски колектив, Технология на повърхностен монтаж върху печатни платки, Учебно помагало, 2020 г.
9. Русев, Д., Б. Матраков, В. Туренков, Електрически измервания. С. Техника, 2006